

Centralna Komisja Egzaminacyjna

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2010

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*Miejsce
na naklejkę
z kodem*

**EGZAMIN MATURALNY
Z JĘZYKA ŁACIŃSKIEGO
I KULTURY ANTYCZNEJ**

POZIOM PODSTAWOWY

MAJ 2013

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 13 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
4. Podczas egzaminu możesz korzystać ze słownika łacińsko-polskiego oraz atlasu historycznego.
5. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
6. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

**Czas pracy:
120 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 100**

*Część I – 40 pkt
Część II – 30 pkt
Część III – 30 pkt*

MKL-P1_1P-132

CZĘŚĆ I – leksykalno-gramatyczna (40 pkt)**Zadanie 1. (5 pkt)**

Formom rzeczownika **uxor, -oris** przyporządkuj formy rzeczownika **maritus, -i** w takim samym przypadku i liczbie. Wpisz we właściwe miejsce tabeli literę, oznaczającą poprawną formę.

Lp.	uxor, -oris	Litera oznaczająca poprawną formę
1.	uxor	
2.	uxore	
3.	uxorem	
4.	uxoribus	
5.	uxorum	

maritus, -i	
A.	marite
B.	mariti
C.	maritis
D.	marito
E.	maritorum
F.	maritos
G.	maritum

Zadanie 2. (5 pkt)

Zakreśl poprawny wariant uzupełnienia każdego zdania.

- Caesaris ..... sumus.
  - amici
  - amicis
  - amicos
  - amicum
- Canem nigrum ante tabernam ..... videbamus.
  - dormiendum
  - dormientem
  - dormitam
  - dormituram
- Dux imperat, ut milites gladios ..... .
  - deponant
  - deponent
  - deponerent
  - deponunt
- Ego adhuc nihil memorabile ..... .
  - facere
  - faci
  - fecit
  - fecit

5. Gemmae, ... emistis, falsae sunt.
A. quae
B. quarum
C. quas
D. quem

Zadanie 3. (5 pkt)

Zdecyduj, czy wymienione pary zdań wyrażają dokładnie tę samą treść (VERUM), czy nie (FALSUM). Obok każdej pary zdań wpisz właściwy kwalifikator.

Lp.	Pary zdań	VERUM/FALSUM
1.	Artifici urbs relinquenda erat. = Artifex urbem relinquere in animo habebat.	
2.	Vir cum filio suo a rege hospitio acceptus est. = Rex cum filio suo virum hospitio accepit.	
3.	Homines in patriam remigraturi erant. = Hominibus in patriam remigrandum erat.	
4.	Artifici navis non erat. = Artifex navem non habebat.	
5.	Puer soli nimis appropinquavit, ut constat. = Constat puerum soli nimis appropinquavisse.	

Zadanie 4. (5 pkt)

Do każdego pytania dobierz poprawną odpowiedź. Wpisz do tabeli właściwą literę.

Lp.	Pytanie	Litera
1.	Cui verum dixisti?	
2.	Quem mercator fefellit?	
3.	Quo cras properabimus?	
4.	Ubi parentes sunt?	
5.	Videbatisne iam Dianae statuum?	

Odpowiedzi	
A.	ex foro
B.	in bibliotheca
C.	in insulam
D.	me
E.	nobiscum
F.	non
G.	tibi

Zadanie 5. (5 pkt)

Obok poprawnego przekładu wymienionych wyrażen napisz VERUM, obok błędnego napisz FALSUM.

1. Bene meritus = Dobrze zasłużony .....
2. In flagranti = Na gorącym uczynku .....
3. Lusus naturae = Siła natury .....
4. Sua sponte = Wbrew nadziei .....
5. Vae victis! = Biada zwycięzcom! .....

Zadanie 6. (5 pkt)

Zakreśl poprawny przekład podkreślonych fragmentów zdań.

1. Aves hieme non cantant.
A. zima
B. zimą
C. zimę
D. zimie
2. Invitemus finitimos ad cenam.
A. zapraszamy
B. zaprosiliśmy
C. zaprosimy
D. zaprośmy
3. Iter brevius eligo.
A. krótką
B. krótko
C. krótszą
D. najkrótszą
4. Medicina est ars curandi et sanandi.
A. lecząc
B. leczenia
C. leczeniem
D. leczyć
5. Porta serpentem in silvam!
A. brama
B. nieść
C. wejście
D. zanieść

Zadanie 7. (5 pkt)

Przyporządkuj łacińskim przysłowiom ich polskie przekłady. Wpisz w odpowiednie miejsce tabeli literę oznaczającą poprawny przekład.

Lp.	Przysłowie	Litera oznaczająca przekład
1.	Concordia civium murus urbium.	
2.	Honores mutant mores.	
3.	Parva domus, parva cura.	
4.	Quot capita, tot sententiae.	
5.	Vulpes pilum mutat, non mores.	

- A. Godność żywi sztuki.
- B. Ile głów, tyle zdań.
- C. Ilu niewolników, tylu wrogów.
- D. Każdy modli się o swój dom.
- E. Lis zmienia sierść, a nie obyczaje.
- F. Mały dom, mała troska.
- G. Niezgoda rujnuje, zgoda buduje.
- H. Zaszczyty zmieniają obyczaje.
- I. Zgoda obywateli murem miast.

Zadanie 8. (5 pkt)

Zakreśl błędne znaczenie wymienionych słów.

- 1. Kumulacja
  - A. nagromadzenie
  - B. skupienie
  - C. sumowanie się
  - D. wygranie
- 2. Legalizowanie
  - A. nadanie mocy prawnej
  - B. uwierzytelnienie
  - C. wysłanie z misją
  - D. zatwierdzenie
- 3. Recesja
  - A. cofanie się
  - B. przyswajanie
  - C. ustępowanie
  - D. zastój
- 4. Substytut
  - A. namiastka
  - B. podstawa
  - C. surogat
  - D. zamiennik
- 5. Weryfikować
  - A. potwierdzać prawdziwość
  - B. przewracać kartki
  - C. sprawdzać
  - D. zmieniać poglądy

Część II – rozumienie oryginalnego tekstu łacińskiego (30 pkt)

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 9.–11.

C. Iulius Caesar, *De bello Gallico*, IV

Sueborum gens est longe maxima et bellicosissima Germanorum omnium. Hi centum pagos habere dicuntur, ex quibus quotannis singula milia armatorum bellandi causa suis ex finibus educunt. Reliqui, qui domi manserunt, se atque illos alunt. Hi rursus in vicem anno post in armis sunt, illi domi remanent. Sic neque agri cultura nec ratio atque usus belli intermittitur. Sed privati ac separati agri apud eos nihil est, neque longius anno remanere uno in loco colendi causa licet. Neque multum frumento, sed maximam partem lacte atque pecore vivunt multumque sunt in venationibus. Quae res et cibi genere et cotidiana exercitatione et libertate vitae, quod a pueris nullo officio aut disciplina adsuefacti nihil omnino contra voluntatem faciunt, et vires alit et immani corporum magnitudine homines efficit.

Objaśnienia:

Suebi,-orum – Swebowie, plemię germańskie

Zadanie 9. (8 pkt)

Wypisz obok podanych łacińskich słów ich synonimy użyte w powyższym tekście przez Cezara.

1. populus .....
2. pugnare .....
3. caro .....
4. magnus .....

Zadanie 10. (14 pkt)

Zakreśl, zgodnie z treścią tekstu, wariant dokończenia zdań.

1. Lud Swebów jest spośród wszystkich Germanów
  - A. najbardziej surowy.
  - B. najmniejszy.
  - C. największy.
  - D. najbardziej pomysłowy.
2. Swebowie co roku wyprawiają się za granice w celach
  - A. grabieży.
  - B. handlu.
  - C. nauki.
  - D. walki.
3. Ci, co pozostali w domach
  - A. budują nowe domy.
  - B. wytwarzają narzędzia.
  - C. troszczą się o żywność.
  - D. hodują konie.

4. Swebowie
  - A. nie mają własności prywatnej.
  - B. nie mają wspólnych żon.
  - C. nie mają swojej broni.
  - D. nie mają dostępu do rzeki.

5. Żywią się przede wszystkim
  - A. zbożem.
  - B. mlekiem.
  - C. jajkami.
  - D. warzywami.

6. Dużo czasu spędzają na
  - A. polowaniach.
  - B. żegludze.
  - C. zapasach.
  - D. zabawie.

7. Już w dzieciństwie
  - A. mają wiele obowiązków.
  - B. cieszą się dużą swobodą.
  - C. uczą się polować.
  - D. dużo pływają.

Zadanie 11. (8 pkt)

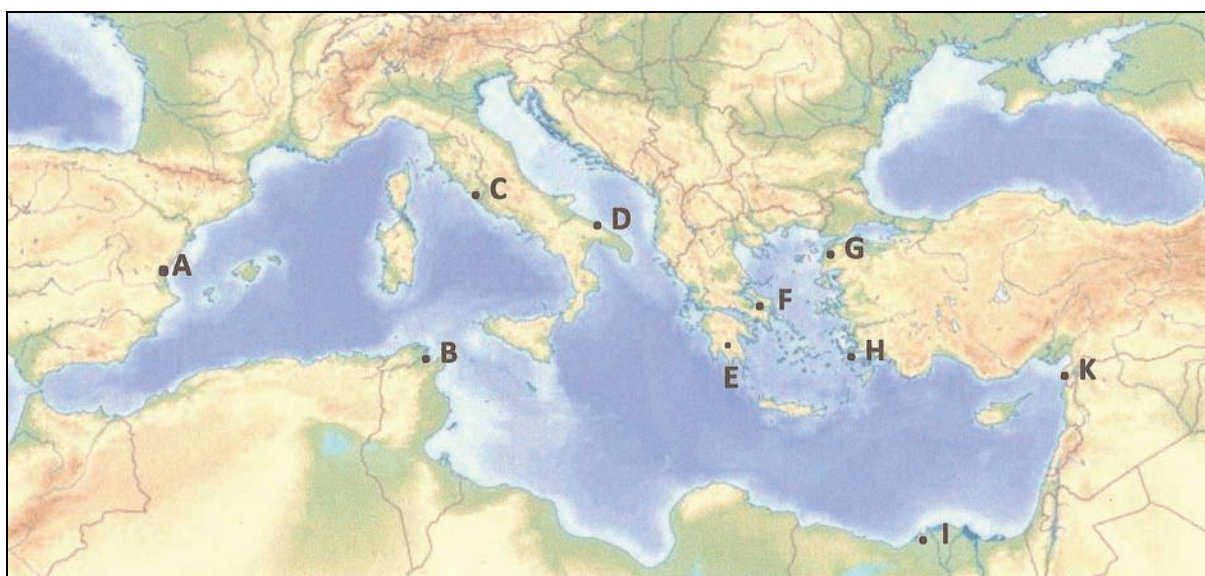
Spośród czterech możliwych zakreśl to znaczenie słowa, w jakim wystąpiło ono w tekście.

1. finis
  - A. śmierć
  - B. ostateczność
  - C. cel
  - D. granica

2. maneo
  - A. zachować się
  - B. pozostać
  - C. nocować
  - D. zagrażać

3. colere
  - A. pielęgnować
  - B. zdobić
  - C. uprawiać
  - D. strzec

4. vivere
  - A. używać życia
  - B. istnieć
  - C. żywić się
  - D. być zadowolonym

CZĘŚĆ III – znajomość kultury antycznej (30 pkt)**Zadanie 12. (5 pkt)**

Wpisz literę, którą zostały oznaczone na mapie wymienione poniżej miejscowości.

1. Aleksandria .....
2. Kartagina .....
3. Maraton .....
4. Sparta .....
5. Troja .....

Zadanie 13. (3 pkt)

Przeczytaj tekst i odpowiedz na zamieszczone pod nim pytania.

„Wercyngetoryks ujrawszy z twierdzy swoich, też wyszedł z miasta; kazał wynieść faszyny, żerdzie, daszki ochronne i w ogóle wszystko, co przygotowano do wypadu. Walka rozgorzała jednocześnie na wszystkich odcinkach; próbowano zdobyć wszystkie umocnienia; która część umocnień okazywała się najsłabszą, tam spieszyły całe masy Gallów.”

1. Jak nazywało się miasto – miejsce ostatecznej kapitulacji Wercyngetoryksa?

.....

2. Jak nazywał się wódz rzymski, który pokonał Wercyngetoryksa?

.....

3. W którym wieku rozegrały się wydarzenia opisane w tekście? Podkreśl poprawną odpowiedź.

A. II w. p.n.e.

B. I w. p.n.e.

C. I w. n.e.

D. II w. n.e.

Zadanie 14. (5 pkt)

Obok zdań zgodnych z prawdą napisz VERUM, obok niezgodnych napisz FALSUM.

Lp.	Zdanie	VERUM/FALSUM
1.	Apella to zgromadzenie ludowe w Atenach.	
2.	Kwestor zarządzał finansami republiki rzymskiej.	
3.	Archont to jeden z najwyższych urzędników ateńskich.	
4.	Tribus to rządy trzech w republikańskim Rzymie.	
5.	Eklezja to spartańska rada starszych.	

Zadanie 15. (5 pkt)

Ajschylos, Eurypides czy Sofokles?

Pod każdą informacją napisz nazwisko tragika, którego ona dotyczy.

1. Był mistrzem w przedstawianiu psychiki bohaterów.

.....

2. Jego utwory to, np. „Elektra”, „Król Edyp” i „Trachinki”.

.....

3. Napisał między innymi tragedie „Persowie”, „Błagalnice” oraz trylogię „Oresteja”.

.....

4. Powiększył liczbę aktorów do trzech.

.....

5. Wprowadził na scenę drugiego aktora.

.....

Zadanie 16. (6 pkt)

Zakreśl poprawny opis przedstawionych ilustracji.

1. Nazwa kształtu naczynia

- A. Amfora
- B. Krater
- C. Kyliks
- D. Pitos

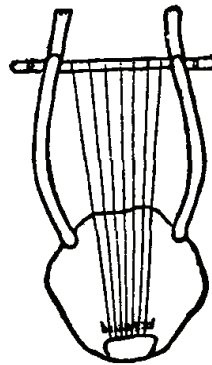
2. Postać mitologiczna

- A. Centaur
- B. Gryf
- C. Meduza
- D. Sfinks

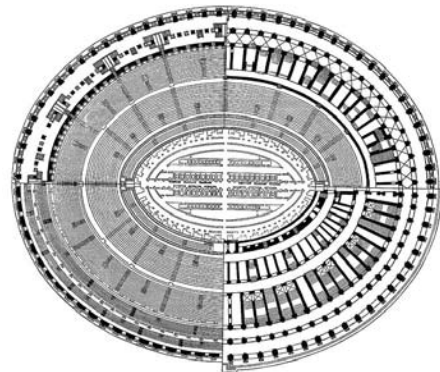
3. Instrument muzyczny

- A. Aulos
- B. Lira
- C. Syringa
- D. Tympanon

4. Plan

- A. amfiteatru
- B. cyrku
- C. stadionu
- D. teatru

5. Kapitel
A. dorycki
B. joński
C. koryncki
D. kompozytowy

6. Budowla
A. Erechtejon
B. Panteon
C. Partenon
D. Propyleje

Zadanie 17. (6 pkt)

Podaj nazwę wydarzenia mitologicznego opisywanego w każdym z cytowanych fragmentów „Mitologii” Jana Parandowskiego.

1. „Brzydki i niechlujny dziad, zrzęda i gbur, syn Nocy, stoi w czarnej łodzi i żerdzią odpycha garnący się ku niemu tłum dusz. Wpuszcza tylko tych, którzy mają czym zapłacić. Za przewóz bierze niewiele: obola, drobny miedziany pieniążek”.

.....

2. „[...] czuje głód i pragnienie, lecz zaledwie wyciągnie rękę po jabłko, gałąź odchyła się gwałtownie, jakby wichrem szarpnięta – chce się napić wody, wśród której stoi, natychmiast woda gdzieś znika”.

.....

3. [Deukalion i Pyrra] „Wyszli tedy na pole otwarte, twarze okryli zasłoną, odwiązali ze szat przepaski i tak idąc, krok za krokiem, rzucali poza siebie kamienie. A kamienie traciły zwykły kształt i twardość, zamieniały się w ...”.

.....

4. „Dzeus, który od dłuższego czasu odczuwał dotkliwie bóle głowy, wezwał Hefajstosa, z bogów najteższego kowala, i kazał sobie toporem rozbić czaszkę, aby się przekonać, co jest powodem cierpienia. Ledwo Hefajstos zadał mu cios żądany, gdy z otwartej głowy wyskoczyła dorodna bogini w jasnej zbroi”.

.....

5. „Dziewczęta zbierały kwiaty i tańczyły. Razu pewnego zobaczyły na łące pięknego białego byka. Miał sierść lśniąca, rozłożyste rogi i bardzo rozumne spojrzenie. [...] Dziewczęta oblegały go dokoła, podawały mu zioła [...]. W końcu oploty go wieńcami i królewna usiadła mu na karku. Wtedy jednym susem skoczył i porwał się do ucieczki. Wpadł do morza, popłynął”.
- .....

6. „Nowe pokolenie bogów niedługo pożywało owoce zwycięstwa. Powstał przeciw nim ród [...] synów Ziemi. Jedni z nich byli podobni do ludzi, chociaż kształtów olbrzymich, inni mieli potworne ciała zakończone splotami węży. Z gór poprzierzucanych stworzyli barykady, aby się dostać na Olimp. Trwoga opanowała bogów, gdy posłyszeli z dołu idące okrzyki i ujrzeli na stokach swej świętej góry napastników. Dzeus tylko, spokojny i nieustraszony, wyznaczył każdemu z bogów stanowisko i sam jął razić wroga piorunami”.
- .....

BRUDNOPIS